

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Györgyjakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lapszellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatkak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ Dr. FEJÉR ANTAL, FÜGYED.</p>	<p>Nyitócéri czikkok soronként 40 fillérért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak</p>
---	--	---	---	--

Felhívás előfizetésre.

A beállott új évnegyedben tisztelettel kérjük vármegyénk és a csikvármegyei ügyek iránt érdeklődőket, hogy lapunkra minél számosabban előfizetni s így anyagi támogatásukkal lehetővé tenni sziveskedjenek azt, hogy a közérdeket minél nagyobb mértékben szolgálhassuk.

Előfizetési árunk lapunk nagyobb alakja daczára is maradtak a régié, azaz:

Egész évre 8 korona (4 frt).
Félévre 4 korona (2 frt).
Negyedévre 2 korona (1 frt).
Külföldre 12 korona (6 frt).

Ugyanezen alkalommal tisztelettel felkérjük azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (Györgyjakab Márton utóda könyvkereskedése) beküldeni sziveskedjenek.

A „CSIKI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

A leánykereskedés.

Szomorú dolog, hogy míg ipari czikkeink kivitele tekintetében hatramaradunk, addig fiatal, sokszor még csak serdülő korban levő leányaink keresett árucikkét képeznek a külföldön, a hová ijesztenő nagy számmal szállítják őket lelketlen kufárok.

Leggyönyörűbb ideáljaink egyike, a költők által megénekelt asszonyi szépség, legundokabb trafikálás objektumává fujult édes hazánkban. „Magyar nőnek lenni szép és dicső gondolat” hiszen a magyar nő a nemzeti erőnek, a nemzet jövőjének és jelenjének egyik leg-hatalmasabb tényezőjét képezik. Ők hivattak a sivar köznapi életben az ideális, nemes érzéseket — köztük első sorban a hazaszeretetet — ébren tartani, ők hivattak az érzéseket dudogó kisdedeinkbe oltani, jövődön nemzedekünket — Magyarország jövőjét a haza szeretetére tanítani.

De az idealizmus e templomába behatol az aljas kufárkodó szellem és az oltár mellől elragadja feltett kincsünket, hogy elvigye az erkölcsatlenség sötét birodalmába, honnan többé visszatérés

nincs. Olyan erősen süttik ott reá a bélyeget az árucikké vált asszonyi személyre, hogy azt letörölni többé nem lehet.

Kiesi országunk, mely a nyugoti nagy államok mellett szinte eltörpül, földrajzi fekvése, történelmi multja, fiainak hátrálékos, leányainak erénye s egész népének a szabadsághoz való szívós ragaszkodása révén, évezreden át küzdve megtudta őrizni függetlenségét. A magyar asszonynak ennek érdemében nagy osztályrésze van, a ki ezt nem ismerne, nem volna méltó, hogy magyar anya fia legyen. S ime, a méltó konokul rágódik e nagy nemzeti faktoron s eddig nem történt leküzdésére egyéb, min hogy nagy ritkán egy egy ilyen üzert megbüntettek a hatóságok. Mert a hatóságok is csak azokat fenytthetik meg, kik közrekerülnek s kikre büntéseleményt bizonyíthatnak.

De mily esekély a megbüntettek száma szemben azzal a nagy üzlettel, melyet a leánykereskedők Magyarországon elérnek. Tuczatszámra szállítják ki hazánkból a jó és becsületes szolgálatokat kereső leányokat, hogy e szerencsétlen áldozatokat a külföldön drága pénzen eladhassák. Maguknak a leányoknak ez üzletekbe semmi beleszólások nincsen. Mert mihelyt egyszer a csalógató vigécz hinarjába került a leány, saját akaratának nem szabad lennie. A külföldre kerül, a hol a nyelvet nem érti, segíteni magán nem tud, nemesak mert gondosan őrzik; még ha szabadon ereszténék, se tudná hová kelljen fordulnia, hogy megmeneküljön a pénzsovár hiénák karmaiból.

Az idevágó törvényeket szigorítani kell, a hatóságoknak fokozott figyelmet kell fordítani a magyar leányokkal folytatott és a külföldön szomorú hírességre jutott üzelmek megszüntetésére. Ez azonban korántsem elegendő. Mint sok más közérdekű kérdésben, itt is a társadalomnak kell segítő kezet nyújtani, neki kell gondoskodni, hogy ez erkölcsrontó üzelmeknek vége szakadjon. A hatóságok lehetőleg keményen büntessék a kufár gonosztevőket, a társadalmi feladata, figyelmeztetni a magyar leányokat azokra a veszélyekre, melyek a

külföldön fenyegetik, oktató, felvilágosító szavakkal és olvasmányokkal meg kell nekik adni az utmutatást, hogyan vertezhetik magukat a reájuk leselkedő üzerek ellen. Végül pedig modot kell nyújtani a társadalomnak ahhoz is, hogy a magyar leányok tisztességesen megkereshessék kenyerőket a hazában.

Mindezek nagy feladatok, de éppen azért méltóak arra, hogy a nemzet legjelesebbjei foglalkozzanak velök. Ők éppen úgy, mint mások, kik hazánk sorát szívóken viselik. Lám, a külföldön a legmagasabb fejedelmi személyek vettek kezökbe ezt az ügyet, pedig ott még nem harapódzott el a baj annyira, mint nálunk. Londonban már huzamosabb idő óta működik a „National Vigilance Association”, melynek czélja a leányokkal való üzerkedést nemesak Angliában, hanem lehetőleg az egész világon megszüntetni s e czél elérésére kiküldötte W. Alex. Coose nevű titkáriját, hogy az eszmét minden európai országban terjessze és szerezzon neki híveket. Ebben az utjában néhány nap előtt Budapesten is megfordult, nagy hatású felolvasást tartott, mely után azonnal megalakult a magyar bizottság, élére közfelkiáltással Apponyi Albert grófort választván meg.

A magyar bizottság rövid idő múlva már meg is kezdte működését és reméljük, hogy azt minden társadalmi tényező erejéhez képest támogatni fogja.

Az ügy bizonyára megérdemli ezt.

— **Ujev a politikában.** A szokásos újévi tisztelegések az új század első éveinek hajnalán sem maradtak el. Ujev első napján különösen a szabadelvűpart tisztelegéseinél oly nyilatkozatok történtek, a melyek nemesak érdekesekek, hanem politikailag is jelentőség teljesek. A szabadelvűpart elnökét Podmaniczky Frigyes bárót Kornizs Ferencz a volt nemzetipart tagja üdvözölte, kifejezván, hogy a szabadelvűpart kebeléből alakult kormányra a közel jövőben igen fontos kérdések megoldása van. Megvan győződve arról, hogy a kormány és a párt megfogja találni a modot, a mely ezen kérdések megoldásánál az ország nagy érdekeinek állami önállóságának biztosítására vezet. Ehez azonban alkalmas vezetőre kellenek ilyenek ismeri a szabadelvűpart jelenlegi elnökét kit a partnereiben a legmegalapozottabban üdvözölte. Podmaniczky báró megköszönte az üdvözletet. Kifejezte, hogy a 25 éves multtal bíró szabadelvűpart minden alkalommal bebi-

zonyította, hogy erélyes, összetartó, hazafias és időmos magatartásával fenn tudta tartani az egyensúlyt jó és rossz között. Így lesz ez jövőre is a bekövetkezendő nagy eseményekkel szemben. Ez a pártnak fokottelessége, mert így lesz képes lobogóját minden akadályon kereztül vinni. A kormányelnöknel az újévi beszédet Falk Miksa mondta. Az üdvözölő beszédre Szell Kalman miniszterelnök nagyobb szabásu beszédben válaszol, melyből szükségesnek látjuk ide iktatni a következőket: „Közel két éve, hogy a párt támogatását kérte programja alapjait s a bizalmat, melylyel megajándékozta, talizmánnak vette magához, a mint magához veszi a vandor, a ki nehéz utra kel, vedelmül. Azt a zászlót lobogtatja ma is, melyet akkor kezébe vett. (Ugy van!) Az idő mutatója, mely, mikor János-arczával visszatekintve, a lefolyt éveket mutatja, szédítő gyorsasággal pereg le, az ő politikai működésének mar harminczharom évet jelzi. (Eljenzes). E harminczharom év politikai multjának palmarját viseli magán az ő politikai hitvallása s nyitl homlokka mondhatja, hogy ez a politikai hitvallás ajkán sohasem volt frázis s a zászló kezében nem hatalmi eszköz egyéni politikai sikerek elérésére. (Hosszas élénk tet-szes). Az a szellem fogja irányítani ezután is, utógondolat és mellettekintet nélkül, melylyel az ügyek vezetéséhez fogott. Politikai hitvallása: a főmálló közjogi alapon igazi liberális irányban vezetni az ország ügyeit. A közjogi alap ellenfelei rámutatnak az osztrák politikai helyzetre, mely nem gyógyult ki nehéz betegségből. A bizonytalanság szürkülete ül az osztrák politikai szemhatáron. Szívéből kívánja hogy ne sötetség, de a béke napfénye váltsa föl a szürkületet, mely már amúgy is hosszabb mint a szürkület a természetben, a hol átmenetnek ismerjük, lenni szokott. Bármiként legyen, vezetés hiba lenne azt a bizonytalan közjogi helyzetet a közjogi alap felretételével sulyosítani. Arra a sajnos esetre, ha a közös-üznyek kezelésének feltételei átmenetileg vagy időlegesen önönmaguktól szünetelnek, elmondta általánoságban, de elég világosan a parlamentben, mely alapeszmékben kell az ország jogainak csorbítása nélkül, sőt kidomborításával a megoldást arra nevez keresni, hogy a pragmatika szankezióból folyó kötelezettségek értelmében azok a nagy erdekek ellátás nélkül ne maradjanak. Ezeket nem ismétli; csak annyit jegyez meg, hogy a 67-iki alkotás nem arra való, hogy egyik vagy másik fél kisebbsége a törvényen kívül álló okból és más és saját czéljaira kijátszsa és prémiumként kihasználja. Ezekből a törekvésekből és ebből a tendenciából, miután azok a törvény és amaz alkotás szelleme ellen törnek, e sajnos esetre ki kell kapcsolni azt az alkotást. Ezen az alapon akarjuk hát megvédeni, — mondta a szólo, — erositeni es gyarapítani a haladás vívmányait, a melyek az ország közjavit és fejlődésének feltételeit teszik. (Élénk helyeslés). Nagy munkat kell a nemzetnek végezni minden téren

A „CSIKI LAPOK” TÁRCLAJA.

Három király.

Rendkívüli csillag jelent meg az égen,
Fényes sugárait ragyogón szétbontva;
Oly csoda valami tündöklött fényében,
Milyent soh' sem látott balandónak szeme.

Három szép országnak, három bölcs király,
Oly tavol egymástól, egyszerre ébredtek
És kelték fel az ég intó szavátára.
Ezek valának a napkeleti bölcsek.

Nézték a csillagot s olvasták fényében
Azt, a mi lelküknek oly nagy öröm vala,
Hogy már megszületett Jézus Betlehemben,
A ki leszen majd a világ megváltója.

Mennyei szent érzés tölti el szívüket,
Vágy, forró és édes, lelkükbe beleszállt:
Látni minél előbb az égi gyermeket
Es imadni őt, a királyok királyát.

Imigy gondolkodott a három bölcs király:
„Mit vigyek én neki kelet kincseiből?
Neki! hisz minden kincs alá felőlről száll.
Mindent, mivel bírunk, nyertük az Iscentől!”

Azán felkészültek es után indultak;
Vezetőjük az a fényes csillag vala...
Elhagytak Keletet s midőn eljutottak
Betlehembe, akkor a csillag megállta.

A fényvezér által jelölt istállóba,
Kelt királyai csendesben beletpék.
Szótlanul előtűk a titok homalya:
Lelkükben ragyogott világa a hitnek.

A jászolyban fekvő kicsiny Jézus előtt,
Órom s bálatlan, terdre borulának
Es koronájukat mély bódolat között
Lábához tévék mint ég s föld Urának.

Aztán szíveiknek lángoló bevétel
Imadták Jézust, az I-tennek szent Fiát.
Ajándékul adták, igaz szeretettel,
A kis ártatlannak, arany-t, tömjént s mirhát

Gáspár, az egyik bölcs, így szólott hozzája:
„Hódolattal ime én aranyat adok
Jelül, hogy te vagy a királyok király!
Fogadd el ezt tölem, ki hű szolgád vagyok!”

„Illatos tömjénnel áldozok én neked,
Jelül, hogy Te vagy mindeneknek Ura,
Isteni szent Felség! Oh ezt kegy-sen vedd!
Ményhárt, a másik bölcs, ily szavakat monda.

„Alázatos vagy oh mennyből leszállt király!
Hódolódva leltél önképlő Isten,
Hogy szenvedj! — így szólt a harmadik: Boldizsár —
Üdvünkért születél! Te emberi testben.

Az alázatosság és a belandóság
Mirhában rejtezők; ezt hoztam én Neked!
— Hogy Tegéd láthatunk, az égi boldogság!
Mirhával jelölöm én emberiségedet.”

Ő őm s hála között aztán elbucuztak
Ők a szent családtól s visszatértek végre
Keletre, Kegveért a Mindenhatónak,
Ho és szent fohással néztek fel az égre.

Köv-tudellene példáját Gáspárnak
Ember, kit vagyonnal adott meg az Isten!
Arannyal azzal hódolsz a Jézusnak,
Ha segítesz azon, ki szenved szükségben.

Mert aki enyhíti a nyomorral küzdőt,
A ki felszavítja a banat könnyeit;
Az Jézusnak okoz édes szent örömet;
Ő érte jutalmat ad, a mennyben és itt.

Gazdag! ki pompában és bőségben uszol,
Ha áldozni akarsz jó és szent czélokra,
Tedd ezt bürgő szívvél és ne hiu-ágnól!
A mit a jobb kéz ad, azt a bal ne tudja.

A ki áldoz Isten dicsősítésére,
— Mennyhárt-hoz hasonlóan akkor a magasba
Száll az, mint a tömjén jó illatú füstje
Es kedvesen veszi azt az ég s föld Ura.

Boldizsár Jézusnak mirhát azért adott,
Hogy szimbolizálja annak emberiségét,
Ki, habár égből jött, oly alázatos volt,
Hogy nagy szegénységben tölté földi létét.

Ne légy kevély, gögős, ne légy fenhéjázó
Te, ki bírsz előnyös tulajdonságokkal!
Rang, kincs, kitüntetés, szép-ég mind mulandó...
Mihát adsz Jézusnak az alázat által.

Oh három szent: Gáspár, Ményhárt és Boldizsár!
Az igaz hit felgyújt a ti lelketekben,
Kik hön imádatot Jézus-t a jászolynál,
Imádkoztatok e hazáért a mennyben!

Kérjétek Jézust, hogy irts a ki a viszályt,
Adjon az országnak békeséget s csendet,
Éltesse még soka a szerettet királyt,
Oltalmazza meg őt s a magyar nemzetet!

S az a fényes csillag, mely kilenczszáz éve
Hazánk egén ragyog s szétbinti sugárit,
Maradj a magyar népnek fényvezére;
Soha le ne tűnjék e csillag: a szent hit!
Kritsa Klára.

hogy megállja a helyét és biztosítsa jövőjét azzal a sok nehézséggel szemben, melyekkel körül van véve, melyekkel küzdenie kell. Őszes szellemi és gazdasági erjét ki kell fejlesztenie és fokoznia. Ezek az erők azonban csak a liberalizmus éltető friss levegőjében fejleszthetők ki. Igenis, azért van a liberalizmusra föltétlen szükségük, mert azt a nagy munkát csak ennek segítségével végezheti a magyar állam és a magyar társadalom. Egyesíteni kell az összes erőket, mert a szétválás gyöngítés. All ez minden téren: a gazdasági életben éppen úgy, mint másutt. Hirdessük a nemzetnek, hogy nem elég, hogy kiki a kis kátéból csitálja, hogy a földművelés, ipar és kereskedelem egymásra van utalva, hanem hirdessük, hogy nem szabad engedni, hogy a társadalom szétváljon két táborba. Fontos teendők elvégzése vár még erre az országgyűlésre. (Halljuk! Halljuk!) A költségvetés tárgyalásának befejezése után a törvényjavaslatok egész sorozata lesz elintézendő. Ide tartozik az összeférhetetlenségi törvény, a helyi érdekű vasutakról szóló törvény, a közigazgatás körébe tartozó több fontos javaslat és majd minden tárgya körébe a törvényjavaslatok egész sorozata. A nagy reformunknak a jövő országgyűlésre maradnak. Az adminisztráció rendezésének nagy fontossága ügye, az igazságtűny terén az új peres eljárás, az adóreform, a bányajog, a gazdasági kérdések végleges rendezése, az autonóm vámtarifával és a külföldi szerződéses kérdéseivel kapcsolatosan az ország érdekeinek és jogainak alapján úgy, a mint azokat a legtöbb hozott törvények biztosították, a jövő földadta. A nemzeti itélőszék elé fogunk állani ez évben. (Halljuk! Halljuk!) De nemcsak ti, mint morituri, hanem én is, mint moriturus. Két arcvonalban fogunk megütközni. Reményem, hogy ha erős lesz is, lojalis lesz e küzdelem. (Igaz! Ugy van!) Hogy mit hoz a végzet, nem tudhatni: nem kétem azonban, hogy a palma a mi párt lesz, mert ennek elveiben, ennek programjában és az ezek alapján kiinduló reformunkban van a nemzet jövőjének csillaga. (Elnök, hosszas tetszés és éljenzés.) Közel két éve annak, hogy a politikai helyzetben változás történt. Közel két év óta vagyunk együtt azok, a kik közös célra és együtműködésre egyesültünk, fogadtuk el a munka közös terét és e párt kötelekében olvadunk össze ama program alapján, a melyet elétek terjesztettem és a melyet a ti elfogadtatok. Elég idő ez arra, hogy bebizonyítsuk, hogy a kik egyetértének a célban, bensőleg egyesülni is tudnak az együtt működésre és együtt is tudnak maradni a munka idejében. (Ugy van!) és összeformáltak a munka izzó tűzében, a mely elenyészett tized mindazt, a mi a multban elváltott. A házi elnöket Pulszky Ágost üdvözölte, a miert Perczel Dező meleg köszönetét fejezte ki.

— Pártsszervekedés Győszentmiklóson. A szabadelvű párt 1900. évi december hó 26-án tartotta meg szervezkedő értekezletét Győrszentmiklóson 400 szabadelvű választópolgár jelenlétében. Az értekezletet Simon Balázs községi bíró nyitotta meg, lelkes szavakkal üdvözölve a megjelenteket, hangsúlyozva a szervezkedésnek célját és szükségességét. A pártsszervekedést illetőleg élénk eszmecsere folyt, melynek eredményéül Dr. Lázár János, Csiky András és Urmánczi Vertán indítványainak egyhangú elfogadásával, Simon Balázs, Csiky Dénes, Hamneczky József, Márton Lajos és Pál Sándor Ignácze társelnököknek, Székely Károly, Tódor Antal és Kálmán István pártigyezőknek 145 választópolgár pedig választmányi tagnak közfelkiáltás útján megválasztott. Ezután határozatiilag kimondatott, hogy képviselő jelöléséről ez uttal az értekezlet nem foglalkozik, hanem bevárja míg a kerületnek többi községeiben is a szabadelvű párt szervezkedik és akkor a kerületnek községi pártvezetőivel együttesen fog a jelölés kérdésében határozni. Végül az értekezlet a gyergyói választókerületnek jelenlegi országgyűlési képviselője nagyasszony Lázár M. nyhart ur iránti bizalmának ad kifejezést és megbizta a megválasztott társelnököket, hogy nevezett országgyűlési képviselő urat a mai párt értekezlet lefolyásáról értesítsék és az értekezletnek bizalmi nyilatkozatát hozzák tudomására. Simon Balázs elnöknek buzdító záró beszéd után az értekezletről a választók azon meggyőződésében távoztak, hogy Győrszentmiklós községének a szabadelvű eszméhez hűgómányos ragaszkodása ezidőig szívesebb, mint volt valaha.

— A szeredai gimnázium ügye. A csik-somlyói főgimnázium áthelyezésének kérdése ismét egy lépéssel előbbre haladt. Az erdélyi róm. kath. státus igazgató tanácsa felterjesztésére, a mint halljuk, a vallás- és közoktatási miniszter a többször említett gimnáziumnak Szereda város területén az úgynevezett „Nagy-mart”-ra való áthelyezési tervét helyeslőleg vette tudomásul s hajlandónak nyilatkozott a törvényhozástól az építési költségek részbeni fedezésére hitelt kérni, fenntartván a további lépések megtételét akkorra, midőn a státus igazgatótanácsa is az áthelyezés és építési költségeinek mily mérvben való hordozásáról nyilatkozni fog. Sejtelmünk szerint a státus igazgatótanács, mint iskola fenntartó a terhére eső költségeket minél kisebb mértékre igyekezik

szorítani s csak akkor kíván az összegre nézve nyilatkozni, mikor ismerni fogja egy kormány, mint a vármegye határozottan kikötött ajánlatát és az építési költségek mérvét. Erre vallanak közelebbről tett azon intézkedései, hogy midőn a kormányt 250—300 ezer és a vármegyét legalább 200 ezer korona hozzájárulási összeg biztosítása iránt megkereste, egyúttal a terv kivételével Alpar Ignácze Jóhírű műépítész meg is bizta s hogy a vármegyét a hozandó áldozatért némi recompenzativán részesítse, hajlandónak nyilatkozott a somlyói mostani gimnáziumi épületet s a hozzá tartozó telket rendelkezésére bocsátani valamelyes célra, szándéka az lévén, hogy a tanítóképzéle Somlyón maradjon s a mostani kettős finóveldei épületben nyerjen elhelyezést.

— A közigazgatás egyszerűsítése. Illetékes forrásból vesszük a hírt, hogy a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában a közigazgatási főhatóságokhoz intézett kérdésekre már az összes vármegyéből és városokból érkeztek a válaszok. El lehet gondolni, hogy milyen rengeteg azon anyag a melyet e már igen régen ohajtott ügy megoldására a napul helyenkint össze-gyűjtötték. Az anyag feldolgozásához már a múlt hónap közepén hozzá fogtak s a mint halljuk, e hónap közepéig mindenestre készen is lesznek a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában előterjesztendő javaslattal, melylyel a még most együttlévő országgyűlés fog foglalkozni. Az érdeklődés, melyet ezen ügy iránt az összes vármegyék tanúsítottak igazán nagyon mondható, a mit különösen azon körülmény bizonyít, hogy a felvetett kérdésekre alapos és körültekintő feleleteket adtak. Majdnem egyértelműen helyeslőleg nyilatkoztak a telefon használatáról az összes vármegyék. Az egyszerűsítés mellett igen nagy idő és munka megtakarítás érhető el, mert a közigazgatási intézkedéseknek eddig tulajdonom része az iradai kezelésre, másolásokra, nyilvántartásokra, jelentések tételére s másféle lékre esett. Ezután mindazeket jó részben mellőzni lehet és így a közigazgatási ügyek érdemben való elintézésére a hatóságok több időt szentelhetnek.

A piacbérlők garázdálkodása. Állandó rovatot nyithatnánk ilyen czímen és nap nap mellett tudósíthatnánk azon szerte-lankedésekről, melyeket itt városunkban a piacbérlő urak lépten nyomon elkövetnek. A bérlő urak Csikszereda városát úgy tekintik mint zárt várost és magukról azt képzelik, hogy nekik megadottak a hatalom s ezzel együtt 10 és 20 fillőresnek alakjában befolyásolják a dicsőség is, melylyel az ok utána állási fűadózásunkat kénytelen és kelletlen a város fogyasztó közönségének kell jutalmazni.

Hogy miért történik ez így, azt igazán nem tudjuk, jőzan ésszel fel sem foghatjuk. Nem, mert tudjuk, hogy a piacbérlők jogaira és köteletségeire nézve már egy régebbi idő óta megalkotott szabályrendelet szolgál zsinormértékül és azt is tudjuk, hogy ezen szabályrendelet mindenki által való respektálását a városi tanácsnak lenne nem csak joga, de kötelessége is ellenőrizni.

Ha még is az ellenkezőt tapasztaljuk a helyről vagy arra kell következtetnünk, hogy a bérlők, midőn néhány ezer koronaért a piac haszonélvezetét kivesszük, még csak fogalommal sem bírnak azon hatáskörrel, melyet számukra a szabályzat megállapít, vagy pedig, ha ennek tudatában vannak, arra, hogy a tisztelt bérlő urak tudatosan számíttanak a nagyon tisztelt városi tanács negligenciájára, a melyet köztapasztalás szerint a város mindennemű ügyeiben már hosszas idő óta észlelni lehet.

Ez így semmikép nincsen jól és nincsen helyesen. Nem lehet és nem szabad a város nagyobb részét hivatalnokokból álló lakosságát a bérlő urak önkényének prédául engedni, valamint azt sem lehet és talán nem is szabad megengedni, hogy a vidéki közönség, a kik a várost a legszükségesebb élelmi czikkkel ellátják a bérlők által ok nélkül és alaptalanul kiszorítottassék.

A fentebbiek alapján kérjük és követeljük, hogy midőn a piac haszonélvezete kiadatik, a bérlők világosíttassanak fel jogaikról és kötelességeikről, magyaráztassék meg nekik, hogy Csikszereda nem zárt város, magyaráztassék meg, hogy ők csak a piacot bérelték ki és hogy csak azon árucikknek után szedhetik a szabályzat által megállapított illetéket, melyek a piacon hozatnak forgalomba, de semmi körülmények között nincs joguk arra, hogy a bavi vagy évi bérltre, avagy a direkt megrendelésre a magán házakhoz szállított fogyasztási cikkeket megvámozzák.

Kérjük és követeljük, hogy e tekintetben a városi tanács is gyakorolja kötelességszerű ellenőrzési jogát, védelmezze meg bérlőit a maguk igazában, de védelmezze meg a város községét is ezek tulpapasztalás mindenek felett örkődjék a felett, hogy a szabályrendelet mindenki által betartassék, mert ha ez megtörténik senkinek sem lesz sérelme és arra sem lézen szükség, hogy a sérelmek megorvoslásáért fel-sőbb hatósághoz folyamodjunk. Beküldetett.

A csikszeredai dal és zeneegylet hangversenye.

Alig van két hónapja, hogy a „Csikszeredai dal és zeneegylet” újra alakult. Nagy lelkesedéssel karolták fel az ügyet társadalmunk vezérferhája s újra fel-támasztották azt az egyesületet, mely régebben oly sok kellemes órát szerzett nekünk egy-egy szereplése alkalmával. S most, midőn az egyesület által január 6-án rendezett hangverseny hatása alatt vagyunk, hálatalten gondolunk azokra, kik az eszmet megvalósították s a tetszalottat új életre keltették. Vajha a lelkesedés lángja állandó lenne; mert bizony, ha visszatérünk a különböző egyletekre, melyok hasonló lelkesedéssel alakultak meg, azt vesszük észre, hogy három-négy év alatt aanyira beleunak azoknak támogatásába, hogy a legbiztosabb tagjai is száryn-szegetten hagyják abba a fáradszó és sikertelen munkát, közönségünk lelkesedésének éhron tartását.

Mikor a Csillag nagytermébe előre megváltott jegyemmel fél 8 órakor, mikorra a hangverseny kezdete ki volt tűzve — beléptem, nagy aggodalom fogott el, hogy miként is fogok helyelencze jutni? Nagy fáradtsággal, jó adag bokszozási tudományal sikerült a merénylet, s én azt hittem, hogy immár ki lehet férgeszteni a nagyterem ajtójára a „Megtelt” figyelmeztést, midőn arra a megjegyzésre jutottam, hogy szükség esetén az ember még a szomszédja ölébe is kerül, ha már máshol nincsen számára hely. Szóval amilyen voltunk, a mennyien ritkán gyűltünk össze egy-egy estély alkalmával.

Pontban nyolcz órakor, miután az egyesület nagybuzgalma és népszerű elnöke, Dr. Perjőssy Mihály törvénytészi elnök megörékezett, kezdetét vette a hangverseny. Hatalmas éljen hangzott fel, midőn a dalkör tagjai az emelvényen elhelyezkedtek. S midőn rázendítették a Hímnuszt, áhitatszerű meghittósággal fogott el mindnyájunkat, mely kitörő lelkesedésé váltott. mire a szabatosan előadott dal véget ért.

Alig esillapult a tetszésaj, midőn újra és újra felhangzó éljenzés fogadta Nagy Miczike kisasszonyt, a mi kis szavaltó művésznőnknek. Kiss Józsefnek Kincses Lázár lánya című költeményét adta elő. Hogy milyen szépen szavalt eléggé bizonyítja az a páratlan dolog, hogy a közönség addig nem szánt meg tapsolni és éljenzni, míg a kisasszony egy kisebb költemény előadásával meg nem töltötte a műsort.

Ezután ismét a dalkör pompás nótáiban gyönyörködünk. Magyar népdalokat énekeltek s bizony úgy magunkban mi is segítettünk nekik, mikor olyan szívhez szólón futták, hogy „is, is, is!”

A műsor negyedik pontját Nagy Gyula ur gondonka játéka foglalta el. Valahányszor a meghívón Nagy Gyula ur szereplése jelezve van, mindnyáján, kiknek alkalmunk volt az ő művészi játékában gyönyörködni, így kiáltunk fel: „de ide már elmegyünk!” S nem tudunk betelni az ő mélabus nótáival s addig tapsoltuk, újráztuk most is, míg kétszer-háromszor visszatért, hogy a közönség kívánságát újabb dalok előadásával kielégítse.

Magánkar éneklte ezután szabatosan, nagyhatással a „Csónakos” című dalt. Természetes, hogy megújráztuk.

Élőnk derűltséget keltett Pap Mariska kisasszony vig monológijával. Hivatott színésznőnek bizonyult, ki ügyes mozgásával, élénk temperamentumával nagyserűen oldotta meg nehéz feladatát. Ritkán is jut műkedvelőnek amnyi taps és éljen, a mennyivel mi játékának adóztunk és csak a közönség komolyabb részének köszönhető, hogy ezt is meg nem újráztuk, mint a szavaltót.

Egyik legérlelesebb pontja volt a műsornak Száva József ur hegedű szólója, melyet Dr. Nagy Jenő ur fuvola kísérete mellett adott elő. Remek volt. Mikor úgy együtt játszottak, folyton az a gondolat talakodott agyamba, „melyik szebb, a hegedű szóló vagy a fuvola kíséret?”

A közönség ismételtén kifejezett óhajtsáára Nagy Jenő ur művészi játékában külön is gyönyörködünk.

A kitűnően sikerült műsornak koronája volt a dalkör által előadott „Dalár induló”. Szabatosan, lelkesen, nagyszerűen énekeltek. Megis kellett ismételnök.

Az erkölcsi siker érdeme nagyrészt Spröcz György igazgatóé, ki az énekek betanításával s azoknak vezetésével ismételtén bebizonyította hivatottságát és munkádatlan buzgalmat.

De elismerés illeti László Géza alelnököt, Dr. Fejér Antal és Szacsvai Inare főrendezőket is, kik mindannyian élénk részt vettek a rendezés fárada-lmaiban.

A műsor lejárta után következett a tánc reggeli. S itt egy örvendetes dolgot figyeztünk meg. Azon a parányi helyen, melyet a tánczóknak ifjúságnak nagy nehezen sikerült a néző közönségtől elfoglalni, olyan jókedvvel járták a eszardást a méltóságos, nagyságos, tekintetes és t. cz. kisasszonyok és urik, mint-ha ez miudig így lett volna. Így van ez jól, érezzük jól magunkat, mulassunk, mikor ilyen szép czél elő-mozdításában közösen fáradtunk.

Nem mulasztatom el, hogy fel ne említsem azon körülményt, miszerint a ruhatár oly bosszantóan kezeltetett, hogy egy óránál több időbe került egy-egy fölből kihalászása ezen valamiképen más alkalommal segíteni kellene.

Ugy hallottam, hogy az anyagi haszon is meg-felel a várakozásnak, háromszázakról beszélnek, de ez már nem tartozik a riporter hatáskörébe. erről majd a rendezés számol el.

Adjon Isten sok ilyen sikerült mulatságot a farsangon! Cs. k.

Ipar és kereskedelem.

Árulható-e élelmiszer az italmérésben?

A kereskedelmi miniszternek a napokban egy rendelete jelent meg, mely az italmérésen kívül élelmi czikknek az italmérő által való elárúsíthatását szabályozza.

A rendelet értelmében a korcsmárosok, bor-, sör- és pálinka mérők az illetékes pénzügyi hatóságoktól nyert italmérési engedély alapján csupán az engedélyben megjelölt szesz-es italok kimérésével foglalkozhatnak, így engedély alapján tehát semmiféle ételt, vagy élelmiszert, illetve másnemű árucikket iparszerűleg ki nem szolgáltathatnak, el nem árú-síthatnak.

Az italmérő, ki az italmérésen kívül élelmi czikknek keresetszerű eladásával is foglalkozni kíván, tartozik ezen szándékát az illetékes elsőfoku iparhatóságnak előzetesen szabályszerű módon bejelenteni s illetve ebbeli üzletére iparigazolványt váltani, míg az az italmérő ki az üzleti helyiségében ülvendégei számára vendégfőszereplő élelmi szerezket és illetve ételeket is kiszolgáltatni kíván, ez üzletére az italmérési engedélyen kívül szabályszerű iparendélyt köteles szerezni.

Az az italmérő, ki ételek és élelmi szerek kiszolgáltásával, illetve a rendelet életbe lépte után kíván foglalkozni, az üzletét csak az ipartörvény 4-ik, illetve 10-ik §-ában elő-írt feltétel teljesítése, vagyis az iparigazolvány, vagy a vendégfői iparendély megszerzése után kezdheti meg, míg az az italmérő (korcs-máros, bor-, sör-, és pálinkamérő) ki ételek és élelmi szerek eladásával, illetve kiszolgál-tásával e rend-let életbe léptekor is foglalkozik, ez üzletét tovább is folytathatja ugyan a mennyiben azonban élelmi szerekkel való kereskedésre, vagy ételeknek vendégfőszereplő-gyvaló kiszolgáltásával iparigazolványa, il-letve vendégfői iparendélye nincs e rende-let életbe léptétől számított három hónap alatt az iparigazolványért, illetve az iparendélyért az illetékes elsőfoku iparhatósághoz tartozik folyamodni.

A mennyiben a folyamodvány a jelzett határidő alatt az iparhatósághoz beadták, az illető italmérési üzletelhajdonos az élelmiszer kereskedést, illetve az ételek kiszolgáltását folyamodványa szabályszerű elintézéséig tovább folytathatja; míg az az italmérő, ki e kötele-zettségeknek eleget nem tesz a jelzett határidő lejarta után, a szerint, a mint a fentiekhez képest iparigazolványt, vagy iparendélyt tar-tartozott volna szerezni, az 1884. évi XVII. 156. §-a pontja, vagy a 158. §-a, pontja alap-ján megbüntetendő s a törvényszerű bejelentés nélküli étel kiszolgáltástól újabb büntetés ki-rovása terhe alatt eltiltandó.

A csik-szeredai iparos ifjak ön-képzőköre.

E czímen alakult meg egy igen szép és üdvös intézmény, a mely hivatva van az iparos ifjak otthonát képezni s melyet egy kevés ösze-tartás, együtt érzés és Isten segítségével tönn is lehet tartani.

Azonban, hogy ez céljának megfelelő le-gyen, szükség van még egy jó könyvtárra; ámde ennek beszerzéséhez, még úgy szólva semmi anyagi áldozatot hozni nem képes; a miért is e helyen felkérem ez önképzőkör megbízása folytán a n. é. közönséget, illetve azon tagjait, kik e humánus intézményt jóakarólag elő-segíteni óhajtják, sziveskedjenek könyvtárakból egy, vagy esetleg több olvasókönyvet az önkép-zőkör részére ajándékozni.

Kérem a t. ajándékozókat, kegyeskedjenek adományaikat Jakab József ideiglenes elnököz, avagy alulírotthoz juttatni, a mit e lap basab-jain, annak idején hálás köszönetünk mellett nyugtázní fogunk.

Csikszereda 1901. január hó.
Tisztelettel
Karda Lajos id. könyvtárnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Új évi tisztelgések. A vármegye tisztikra, melyhez Szeredaváros tanács tagjai és a megyei földművelés-felső-népiiskola tanejtá-lete is csatlakozott, valamint a multban egy ez év első napján is Mihály Ferencz főjegyző ve-zetése alatt a megye első tisztviselője Beze Antal alispán ural együttesen tisztelgett és fejezte ki őszintén érzett jó kívánatát. A fő-jegyző igen szép ádvözöl szavaira alispán ur jói eső örömmel jelentette ki, hogy azt a 18 évt. melyet a megye élén eltöltött nem tölthnek, hanem csak mintegy év folyamataknak tekinteti s ha még más 18 évet engedne is a gondviselés ezen tisztikarral együtt tölthetni azt sem tekint-elné többnek, minthogy magvan győződve a bizalom és kölcsönös tőrekvés azon mértékéről, mely feladatának betölthetésére neki mindig erőt kölcsönözött és kölcsönözni fog a jövőben is. Ez után szives szavakban köszönt meg a tisztikar ismételt jókívánásait s azokat a maga részéről is viszonzva, mindenikkel kezét azori-

tott. Főispán urak a tisztikar újvíl kívánásait zöngödi lakásán alispán és főjegyző urak tolmácsolták.

Körorvos választás. A tölgyesi községi körben szervezett körorvosi állás betöltésére a választás Bogádi Gyula főszolgabíró elnöklése alatt december 29-én megtett meg, mely alkalomból 3 pályázó közül közfelkiáltás után Dr. Ádám Endre lett körorvosá megválasztva.

Eljegyzés. Aczél Ödön a helybeli osztálymérnökhez bevezetett m. kir. v. u. mérnök a napokban jegyezte el Ferenczy Irénki-házaságot, néhai Ferenczy István gyógyszermentiklósi volt szolgabíró kérdve és hajmleányát. A szép frigyhez a legközintébb szívvitalatulánk.

Halalozások. A közelet egyik előkelő munkása tagja bunyta le örök nyugalomra esemeit Gy. Tekerőpataton e hó 5-én. Id. Forika Ágoston ottani egyházmegyei főgondnok, törvényhatósági bizottsági tag Tekerőpaták község tisztelbeli főbírája, a gy. szentmiklósi Népbank Rt. igazgatósi tagja sbb hosszas szenvedés után 60 éves korában jobb létre aszenderült. Halálát nevének kívül gyermekei e azoknak gyermekei sírlalják.

Kiss Gábor né sz. szárazsajtai Barra Róza, Kiss Gábor aszékelyudvarhelyi kir. pénzügyigazgatósági számellenőr neje életének 25-ik. házasságának 6 ik évében. hosszas betegség után f. hó 3-án este fél 10 órakor Székely-Udvarhelyt vallásos hitébe helyezett bizalommal jobblétre aszenderült. As elhunytak földi maradványai f. hó 6-án délután helyeztettek öröknyugalomra az ottani ev. ref. temetőben.

Antal Ferencz csikszépvízi birtokos f. 4-én 70 éves korában elhunyt.

Négy lakodolom egy háznál. Érdekes esaküvő volt a napokban Eörd-Szentgyörgyön, a hol egy család negy tagja tartott házassági esküvőt egy és ugyanazon a napon. Főtör Péter vezekli lakós, a ki özvegy ember, újra aszszonyt vitt a házhoz és azon a napon ment férjhez egy leánya és házasságot meg két fia mind a négy lakodalom egy házában folyt le.

Tel és hó. Mégis igaznak marad a aszékely ember az a közmondása, hogy „Csikban nem eszi meg a farkas a havat”. A természet az ó év végéig áthatatlan viselt aszürke ruháját az újév első napján fehér lepellel cserélte ki s azóta kevés meazsakítással hull a hó, esikorog a hideg, a mi egyik napon a 28 R. fokot is tulhaladta. A hirtelen beállott nagy hidegnek áldozatai is vannak megyénkben. Egy Romániából Tulgyesbe hazatérő 6 tagu családát lepelt meg utközben a hóvihár s egy hegyzakadással valamennyien megfagyva találtattak meg. A másik szerencsétlenség Rométón történt. Négy remetei lakós, szegény munkás emberek Szilveszter napján kimentek az erdőre tűzfáért, ott lepítte őket a vihar s miután nem győzték annak végét várni, este elindultak hazafelé. A sötétség azonban meglepte őket és valamennyien elpusztultak.

Kettős eljegyzés. Hucy József gátszékcsévi 37 éves előrsparancnok 1900. évi december hó 25-én tartotta kézfogóját Boroszk Mariton csik-szentdomokosi keresztelő és mesztrós leányával Mariskával és Kövecsi Domokos őrsvezető tölgyesi őrsparancnok helyettes ugyanannak másik leányával, Rebivel.

Főtárgyalások a csikszéredai kir. törvényseknel. 1901. évi január hó 11-én. 4661—1901. bfsz. Varga Jánosné lopás büntette miatt. 4204. bfsz. Mihály József zelenka és 1 társa súlyos testisértésért. 4263. bfsz. Ábrahám Lázár magán okirat hamisításért. 4536. bfsz. Mihók János Andrásé lopás büntetetté. 1901. évi január hó 12-én. 4267. bfsz. Korodi Pál megvesztegetés vétségéért. 1901. évi január hó 14-én. 4268. bfsz. Vaneca János és 2 társa súlyos testisértésért. 4616. bfsz. Antal Ádám Lajosé gondatlan-sághól okozott súlyos testisértés, hamis tanúzására bírás. 4897. bfsz. Veres András gondatlan-sághól okozott emberölésért. 4315. bfsz. Bocskor Imre felmenő ágbeli rokonon elkövetett súlyos testisértésért. 4535. bfsz. Kömenes Lina lopás büntette miatt.

Táncszatóly. A csik-szépvízi Iparos olvasó egyelet a saját könyvtára javára 1901. évi január hó 20-án este a Deák György-féle nagyterembe, a csikszéredai zenekar közreműködésével mellett zártkörű táncszatólyt rendez. Belépési díj személyenkint 1 kor., családól 1 kor. 60 fill. Felül-fizetések köszönettel fogadattanak s hírlapilag nyugtástanak. Étel- és italról gondoskodva lesz. Kesdete este 1/8 órákor.

A Báthory kápolna ügye. A Báthory kápolnára az ideig 1327 korona 42 fillér gyűlt be, mely összeget a bizottság Lukács Vilmos csik-szentdomokosi plébános rendelkezésére bocsátott, mivel Csik-Szentdomokos nem községe mindenféle anyagot megad a kápolna építésére. Bogády Károly csik-szenttamási földbirtokos ur 300 koronát ajánlott két csergelytölre. A kápolna építést kora tavaszal megkezdik, úgy hogy remélhetőleg májusra készen lesz. A bizottság ez uton kéri fel mindazokat, kiknél gyűjtővek vannak, hogy ezeket a begyűlt összeget együtt Lukács Vilmos plébános urnak Csik-Szentdomokosra beküldeni sziveskedjenek, a ki aztán az adományokat nyugtázná fogja.

Tolvajok segítője. Mult aszombaton éjjel felszögezték a sobanizai vasuti órásh órét, hogy legyen asives, adjon kötelet, hogy feltehesseék a dísznót a aszékérre, mert lecsuszott róla és nem bírják felenni. As őt aszolgálat kézen kötelet keresett és kiment, hogy felszegetse a aszékérre

tenni a dísznót. A koromódtéségben nem vette észre, hogy a saját dísznótja, melyet felszegetett a aszékérre tenni. A aszékér tulajdonosai aszán megkösönték szivesességgel és elhajtották. Mekkora volt a meglepetése ezzel, midőn észrevette, hogy a saját jól megteremt dísznótját segített ellopni. Kővér dísznótja helyett megmaradt számára az a sovány vigasztalás, hogy ilyesmi nem mindenki vel történik meg. A tettesek nem kerültek meg.

Az iparos ifjúsági olvasó és önképzőkör megnyitása. A csikszéredai Iparos ifjúsági olvasó és önképzőkört, melynek megakuláásáról lapunkban is megemlékeztünk a melynek alapozásánál megteremtés céljából jelenleg a Nagyméltóságú B-ügyminiszteriumban vannak, főlő hó 6-án egész esendően megnyitották. A csinosan berendezett helyiséget azon napon az iparos mesterek és az iparos ifjúság nagy számban kereste fel s olvasással, társalgással és szolid játékokkal látogatni kell-m-sen töltötték el az időt a késő estéi órákig. Úgy vagyunk értesülve, hogy az önképzőkör vezető-sége lankadatlan házórággal arra törekszik hogy ezen hasznos és nánunk még egészen új intézmény minél jobban teljesíthesse nemcsak birtakál épen ezért figyelmelt-tjük úgy az iparos ifjúságot valamint az iparos mestereket is, hogy minél számosabban sorakozzanak a körbe-toll lobogó alá, mert midőn ezen igazán fontos intézményt támogatják, egyben a saját érdekeiket is előmozdíják.

Az 1901. évi fedezetési állomások. A földművelési miniszter már megállapította a folyó évre megyénk területen a fedezetési állomások helykeit. E szerint lesz egy Állomás Csikszéredán, Kacsfalván, Alfaluban 2—2 ménnel és Csatószéken 5 ménnel. A mének kő-oztása varmegyénk részére Sepsiszentgyörgyön jövő hó 4-én fog megtörténni.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a „Kaiserin u. Königin Maria-Theresia”, „Kaiserin Elisabeth”, „Aspern” és „Zenta” nevű hadihajókból álló keletászai hajórajhoz tartozó egyénekhez intézett s azoktól eredő nem ajánlott levelekre és levelezőlapokra portmentes-séget engedélyezett. Az egyes levél súlya a 70 grammot meg nem haladhatja. Az ily leveleken és levelezőlapokon a címzett nevet, szolgálati rangját, vagy szolgálati alkalmazását, valamint a hadihajó nevet, melyhez a címzett tartozik, pontosan ki kell tenni, azon felül a címzoldalra a „Tábori posta” szót kell szembe-ötően feljegyezni.

A so beszerzés megkönnyítése. A magyar kormány ismét oly intézkedést tett a mely nagy mértékben hasznára válik a kereskedelemnek és iparunk, valamint a nagy fogyasztó községeknk is. Lukács László pénzügyminiszter ugyanis meggyőződéséről arról, hogy a so beszerzés terén az időszert fenálló bonyol-dalmas és nehézkes viszonyok reformra szorulnak, a Budapestben székelő „Magyar kereskedelmi részvénytársaságot” megajta azzal, hogy a sovásárló kereskedők gyors és előnyös kiszol-gálatáról gondoskodják, valamint hogy az iparos beszerzését is mindenképen megkönnyítse. A egész országban minden kereskedőnek sok bajt volt addig a sovásárlással és ezért kétségtelen, hogy általános örömmel kell üdvözölni a minisz-ternek ezt az igazán gyakorlatias intézkedését.

Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóját nagy kegyelettel üli meg a nemzet. Sokban olyan ez az ünnepe, mint egy nagy temetés. Mintha végítzettségéértéért meg egyszer felvonulónak párdulcos Árpád és a tató Zalán, Cserhalom hóse s a két szomszédval gyűlölködő népe. Megjelennék fenséges jámbu-rik kontórsében a Hunyadiak és Mátyás király, s eljönne a zende, szép lónok, hogy egy könyvet tessen a költő sírbantjara. Es nyomába Zolna, Entök, s a többi fátjolos, lengtelg szüzek. A magyar költészet sokkal, nagyon sokkal tartozik Vörösmarty-nak, többel, mintsem hogy ez ünnepeyyekkel lerohantá tartozását. Hatásn kitörölhetetlen nyelvének fejlődésétől, a késő korok munkái is, — bár talán csak kevesen fogják tudni — az ő vallani annak, de költői munkái elavultak. Vörösmartyt iskolai elcsúszósá tették a „tanfélék”, s munkait ma már alig olvassák a nagy közönség. A beszerzés nagy eposza mostan meg egyszer kézről-kézre jár, egy időre tölelevendü a bujdosó Zalán s a d-i Hajna. Ezek az alakok a történet lapjairól szálltak ki a költészet ligetébe s lassanként vissza-álltak az irodalomtörténet lapjai közé. Ezeknek az alakoknak történeti valóságát rajzolják meg Borovszky Samu, a jeles író, a Nagy Képe-Világotörénet most megjelent 84. füzetében. A munka 12 kötetben teljes 1—1 félbörkötésű kötet ára 16 korona, kapható 3 koronás havirészletekre is. Egy füzet ára 60 fillér.

Most jelent meg! A birtokos és gazdasági közösi jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény (1909. évi XXVII. t. cz.) magyarázata. A legelső és legkimerítőbb könyv, mely a birtokos és gazdasági közösi jogviszonyokat a törvény alapján részletesen megvilágítja. Irta Ladányi Béla. Ára 2 kor. 40 fill. A törvényt mindenkinnek ismernie kell, ez polgári kötelesség, de leginkább kell ismernie azoknak, a kiket a törvény rendelkezései elő sorban érintenek, mert ezt az illetők legelőtbevégg érdekke is megköveteli. A birtokos és gazdasági közösi jogviszonyok szabályozásáról szóló törvény a magyar föld birtokos, bérli és gazdasági osztály egymás iránti jogairól és kötelességeiről intézkedik, következ-

képen minden magyar földbirtokos, bérli és gazdasági osztály iránt tartozó kötelessége, hogy az 1909. évi XXVII. t. cz. rendelkezéseivel megismerkedjék. A törvény aszükszavu intézkedései fölött azonban gyakran még az azt alkalmazni hivatatott aszabembernek is nehéz eligazodnia a általánosan ismeretesek azok a nehézségek, melyek kel minden új törvény életbejépetése jár. Ez okból szolgálatot véltünk tenni úgy a jogász közönségnek, mint a törvény által első sorban érdekelt birtokos, bérli és gazdasági osztálynak akkor, amidőn közre adtuk ezen törvényeket Ladányi Béla ismertetési jogi iró nagyrtekü és részletes magyarázataival elatva. Es a törvénymagyarázat valóságos kóde xe azoknak az összes jogszabályoknak, a melyek a birtokos és gazdasági egymáshoz való viszonyban előforduló vitás esetek eldöntésénél irányadóok lehetnek. Nem egyszerű kivonatolása a miniszteri indokoknak, hanem mélyreható és alapos vizsgálata a törvény valodi értelmének az élet viszonyok szász meg szász-féle alakulataiban, melyekre a törvényhozó nem is gondolt, de amelyek a mindennapi életben a legváltozóbb formában lépnek előtérbe, s melyekre a törvényt alkalmazni kell. Világos nyelven, tiszta magyarázattal és mindenki által megérthető formában talajja meg e könyvben mindazt megírva az olvasó, amit a törvény gyakorlati alkalmazásánál tudnia kell. Ezenkívül idevete és magyarázva vannak benne azok a törvények és jogszabályok is, melyek a gazdasági jogviszonyokkal nem vonatkozásban vannak így a bírói hatáskör és illetégre vonatkozó törvények és szabályok is tüzetes ismertetést nyernek. Nagyon emeli a magyarázat gyakorlati használatosságát az a körülmény, hogy a minden egyes szakaszhoz írt terjedelmes magyarázat után egybegyűjtve található a gazdasági jogviszonyokra vonatkozó mindazok a folsó-birosági határozatok, melyek nem avultak el s így a szükszavu törvényt mintegy kiegészítik. A felhalmozott nagybecsü anyagban a gyors eligazodás kimerítő betűrendes taraymutató könnyíti meg, melyek segítségével mindaz megtalálható, melyre nézve a könyv utmutatással szolgál.

KÖZGAZDASÁG ÉS IPAR A műtrágyák helyes alkalmazásáról.

Hogy a műtrágyák segítségével a terméseket majdnem mind-nütt nagy mértékben fokozhatjuk, általában ismeretes, a műtrágyák használata folytán mutatkozott tiszta jóvedelm azonban még nagyobb volna, ha mindig szem előtt tartanánk azon elvet, hogy bőv-n és helyesen trágyázzunk. Mit a műtrágyák helyes alkalmazása által nemcsak a hatást fokozzuk, de gyakran a trágyázási költségeket nem kis mértékben alászállíthatjuk.

Nemely gazda ugyanis azáltal követ el pazarlást, hogy nemcsak azon növényi tápláló anyagokat hinti el földejére, a melyekre szükség van, hanem olyanokat is, a melyek fölöslegesek s így hatástalanok.

Gyakran ugyanis elfeledkeznek arról, hogy minden trágyának van abszolút relatív értéke. Abszolút érték alatt azt értjük, hogy az bizonyos mennyiségű tápláló anyagot, pld. foszforsavat, nitrogént, kált stb. tartalmaz, melyet mi piaczi, áron megfizetünk. A relatív érték az hogy milyen tápláló anyagra és mily mértékben van a földnek szüksége, mert a többnek, ha piaci ára van is, az a talajon hatástalan léven, a gazdára nézve értéktelen és esetleg káros is lehet.

Egy példából ezt jobban megérthetjük, amóniak szuperfoszfát abszolút értéke és a sztrint piaci ára annak nitrogén és oldható foszforsav tartalmától függ. T gyúkj fel, hogy 1 kg. nitrogén értéke az ammón-szuperfoszfátban 72 krt ér s 1 kg. oldható foszforsav 28 krt ér s a kérdéses szuperfoszfát 6% nitrogént és 12% oldható foszforsavat tartalmaz, akkor annak piaci ára s így abszolút értéke 6x72=432 12x28=336. Es zsenen 7 fit 68 kr s valóban az új talajra, melynek úgy a foszforsav, mint nitrogén trágyára van szüksége, annyit is ér; ellenben az olyan talajnál, mely nitrogén pótlá-ra nem szorul, ott csak a foszforsav tartalom fog hatást idézni, s az ammóniak hatástalan maradván, e trágyának valodi értéke e talajra nézve csak 3 fit 36 kr, a ki mindezáltal ezen földre ammóniakot szuperfoszfátot használ, az 100 kgrmonkint 4 fit 32 krt hiába szór el, tehát pazarol.

A műtrágyának valodi értéke többször attól is függ, hogy mily alakban tartalmazza az a növényi tápláló anyagokat; így pld. az sok esetben nem közönyös, hogy a foszforsavat vízben oldható ciztronsavban oldható vagy nehezen oldható alakban adjuk e. M után továbbá a műtrágyák a talajban különböző átalakulásokon mennek keresztül, világos, hogy a trágya relatív értéke a trágyázandó talaj összetételétől és egyéb tulajdonságoktól is függ.

Ezokból kitetszik, hogy csak az esetben trágyázzunk helyesen, ha a műtrágya relatív értéke annak abszolút értékét, illetve piaci árát vagy eléri, vagy legalább megközelíti. Ebben a tekintetben azonban a gazdák még sok hibát követnek el, s így méltán éri az illetőket a pazarlás vádjá; különbözően nitrogén tekintetében állítható ez, míg a foszforsavnál a pazarlás csak igen ritkán fordulhat elő, a mi annak tulajdonítható, hogy a foszforsav már természetesen főleg csakély mértékben állítható a talajokban, ez-kívül hogy az évszakadon át tartó termelés és hanyagsziszapótlás következtében tényleg annyira megapadt, hogy csak ritka eseten fordul elő, hogy

a talaj a foszforsavtrágyát nem hálálja; meg aszondul tudjuk, hogy a talaj a foszforsavat és kált olyan erőlyen aszorbheálja, hogy az a talajra hntve, veszendőbe nem mehet, hanem ha jelenleg nem is, de évek múlva mégis csak hozzájárul a talaj termékenysége fokozásához. Ez azonban a nitrogénről nem állítható, mert ezt a talajban visszatartani nem sikerül, s ha nagyobb m-nnyiség-kben használjuk, az mindenesetre vesztésséggel fog járni.

Ha tehát nitrogéntrágyát ott használunk, a hol arra nincs szükség, vagy hőlő-t többet használunk, mint s mennyire szükség volna, a fölösleg mindenesetre veszendőbe megy.

A nitrogéntrágya alkalmazásánál gyakran azért eszalódnak, mert ennek hatása látszólag nagyon szembezőkő, mislalt a gazda félrevezették, míg a foszforsavtrágya termés fokozó hatása gyakran csak a cséplésnél lesz nyilvánvalóva s egyszerű megtekintésre nem szembező.

E soroknak a célja, hogy a gazdákat a vesztésségtől megóvjá és arra bírja, hogy a trágyázást nemcsak úgy gondolomra alkalmazzák, hanem azzal igen komolyan és tüzetesen foglalkozzanak, s az legelőszerebben úgy történh-tik, ha a gazda a saját földjein az alkalmazni szokott műtrágyákkal kísérleteket tesz. Ez alkalommal vizsgálat tárgyát képezéek a különböző trágyafélék, azoknak különböző adagai a különböző kulturnövények alá; önként következik, hogy a mennyiben földjeink nem egyformák, ezen kísérletek minden talajtípusra nézve külön-külön végzendők.

Egy pár évi próba meg fogja győzni gazdáinkat arról, hogy a kísérletek fordított fázradtság nem volt hiábavaló, s hogy az a fokozódó terméskben s a műtrágyák kellőképen való alkalmazása folytán beálló megtakarításokban nagyon is kiézteti magát.

Igen kívánatos volna, ha a gazdasági egyletek ezen eszmet felkarolva, a trágyázási kísérletekkel is foglalkoznának és az ebből merített tapasztalatokkal a környékbeli gazdáknak információval szolgálnának.

Laptulajdonos: GYÖRGYJAKAB ÖRÖKÖSE.

VERESS SÁNDOR dr., megyei tiszti főorvos orvosi rendelője és fogorvosi műterem [299] 7—10 Csik-Szeredában Nagy Ferencz dr. házában. Rendes orvosi tanácskozási idő naponta délután 2—4 óráig.

14—1901. szám [4] 1—3 kjo.

Árverési hirdetés. Aloirott község előljáróság ezennel közhírré teszi, hogy Csik-Karczfalva község tulajdonát képező és a csikmadarasi II. részben fekvő ugynevezett „Csipkés és Királykut” nevű havarok, egy a majorsági birtokok, valamint a község házának üzlethelyiségül és lakásnak is használható alko jobb szárnya az 1901. évi február hó 10-én Csik-Karczfalva község házánál tartandó nyilvános árverésen bérbe fognak adatni.

Árverezni szándékozók az árverésre tisztelettel meghívattak. Az árverési feltételek a község házáll megtekinthetők.

A község előljárósága. Csik-Karczfalván 1901. jan. 1-én. Bocskor Antal, Bartalis József, köriegyző. bíró.

Árverési hirdetés. Gyó-Szárhegy község erdő közbirtokosságának elnöksége közhírré teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező Gyergyó-Szárhegy község II. részében III. vágás sorozat 64. osztagnak 85 hold területén található 33 cm. vastagságon felüli 5826 drb. 11.053 köbméterre becsült lábón álló fenyőfa törzs 1901. év január hó 14-én d. e. 9 órától kezdődőleg Gyó-Szárhegyen a község hivatalos házáll nyilt árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ára a fenti fatömegnek 33159 korona.

Részletek árverési feltételek a közbirtokossági jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. [2] 1—2

Gyó-Szárhegyen 1900. decz. hó 28. Ádám Imre Ferencz András bíró. jegyző. bíró. elnök.

Előfizetési felhívás

A „Pillangó“

társadalmi és művészeti élelappra.

Élelapp, melynek Magyarországon nincsen párja.
Élelapp, mely nem a politika mezején keresi a humor tárgyát.
Élelapp, a mely nem a pikantéria forrásából meríti tárgyát.
Élelapp, mely nem bánt személyeket.

Élelapp, a melynek egyedülálló czélja az, hogy mulattasson, összehordva a társadalom derűs jeleneteit, olykor-olykor tollhegyre szurva egy-egy félszereget is, hogy okuljon rajta az, a kit illet.

A „PILLANGÓ“ a család lapja. Apu, anya bátran kezdhetek a lapot szerdájuknak és a kicsinyeknek is. Nincs benne semmi, a mi megméltat, számíttva van hasábjairól a kétértelműség.

A „PILLANGÓ“ illusztrációi véltednek a külföld hasonló kiadványaival és minden szalon díszét képezik.

A PILLANGÓ ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 12 korona.
Félévre 6 korona.
Negyedévre 3 korona.

Legesélyesebb postautalvánnyal előfizetni.

A PILLANGÓ KIADÓHIVATALA:

Budapest, VIII., Kerepesi-ut 69. sz.
Ingyen küld mutatványszámot mindenkinek, a ki erre felszólítja egy levelező-lap után

Most jelent meg:

A németországi

mezőgazdasági szövetkezetek

írta **Páris Frigyes**, csik-szeredai kir. ügyész és kapható **Györgyjakab Márton** utóda könyvkereskedésében **Csik-Szeredában**. Ára **1 korona 20 fillér**, postán küldve **10 fillérrel** több.

Sz. 6841-900.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közbirre teszi, hogy **Bernád Lajosné** végrehajthatónak **Csáki István** és neje **Lajos József** végrehajtást szenvedők elleni **200 kor.** tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csik-szeredai kir. törvényszék területén lévő **Csikszépvíz közszeg** határára fekvő csikszépvízi **49 sztkjvben A. 7. l. redsz. 9 1/2, 9 1/2. hrsz.** belsősegre **640 korona** kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1901. évi április hó 15-ik napjának délelőtt 9 órakor** Csik-Szépvíz közszeg házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becserának **10 1/2-át**, készpénzben, vagy az **1881. LX. t. cz. 42. §-ában** jelzett árfolyammal számított és az **1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában** kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az **1881. 60. t. cz. 170. §-a** értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Csik-Szereda, 1900. évi nov. 8-án.

Geczó Béla,
kir. tsvszéki bíró.

[1] 1-1

Tiszta bort,
liköröket, cognacot, rumot venni akarók, kérjenek bérmentes árjegyzéket **Székelyborkereskedéstől.**
Székely-Keresztur. [219] 10 10

Jungreis és Weisz

rum- és likörgyár, szilvorum, törköly és seprőpálinka nagykereskedés **NAGYVÁRADON.**

Van szerencsénk a t. italmérők és kereskedők szives figyelmébe ajánlani, hogy **25 év óta fenálló RUM- és LIKÖRGYÁRUNKAT** valamint **pálinka főzdenket** nagyban kibővítettük és mindennemű kistűstön fött pálinkákból u. m. **szilvorum, seprő és törköly** ugyszintén saját gyártmányu legjobb minőségű rum és likörökből állandó nagy mennyiséget tartunk raktáron és azokat a legjutányosabb árban árusítjuk.

Kitűnő kiszolgáltatásról czégünk jó hírneve kereskedik.

Magunkat a t. italmérők és kereskedők szives pártfogásába ajánlva vagyunk teljes tisztelettel

Jungreis és Weisz,

rum és likörgyárosok Nagyvárad.

[3] 1-3

LEONHARDT és TÁRSA

CSIKSZEREDA.

ÁRJEJYZÉK.

	frt.	kr.
1 kilogram czukor I. kimérve	—	46
1 „ „ kozka botfalvi	—	48
1 „ „ örölve (czukorliszt)	—	48
1 „ Cuba kávé legfinomabb	1	80
1 „ „ igen finom	1	60
1 „ Kávé jó minőségű	1	30
1 „ Gyöngykávé igen finom	2	—
1 „ Olasz rizskása legfinomabb	—	30
1 „ Japáni rizskása	—	24
1 „ Rangon rizskása legfinomabb	—	20
1 „ „ finom	—	18
1 „ „ jóminőségű	—	16
1 „ Darakása	—	14
1 liter Sárgakása	—	10
1 csomag I. Milligyertya 560 gr.	—	38
1 „ I. „ 500 „	—	35
1 „ II. „ 450 „	—	24
1 „ I. templomi gyertya	—	32
1 csomag rozsaszínű, v. sárgafejű szalonyufa	—	06
Petroleum legfinomabb 1 liter	—	16
„ valódi amerikai	—	19

Ezenkívül mindennemű fűszer, festék, anyagárut, porcellán és üvegneműt, ugymint legkitűnőbb természet adta tiszta és valódi **erdélyi hegyi borokat** a legolesőbb napi árban számítjuk.

A nagyérdemű közönségnek igen becses pártfogásába magunkat ajánlva maradtunk kiváló tisztelettel

Leonhardt és Társa.

[7] 1-2

Vagyon mérleg számla.

A „Jelzálog-Hitelbank részvénytársaság“ vagyon álladokáról az 1900. év december hó 31-én. **TEHER.**

VAGYON.	kor. fill.	kor. fill.	kor. fill.
1. Beruházásban 3712 kor. 05 fill. mely teljesen leiratott	—	—	100000.—
Pénztár 1900. december hó 31-én	14411.68	—	100000.—
Külföldi pénznemekben	3741.93	—	—
Váltókban	526279.78	—	—
Kezeségtől és Jelzáloggal biztosított kötelezvények	158183.—	—	—
Jelzáloggal biztosított váltókban	59981.—	—	—
Kézi zalogokban	1342.—	—	—
Külföldi váltókban	53464.94	—	—
Girószámlán Osztrák-Magy. Banknál	635.48	—	—
Folyó számlái adósk	14740.25	—	—
Checke számlán	2650.—	—	—
Nyílt számlákon	1479.16	—	—
Ingatlan birtokban	3029.88	—	—
	839939.10	—	—
Alaptőke számlán	—	—	100000.—
I. Tartaléka-p számlán	—	—	100000.—
II. Tartalékalap 1899-ről	5000.—	—	—
ennek 1900. évre eső 6%, kamata	300.—	—	5300.—
Betétek 111 tételben	338345.17	—	—
ennek tőkésített kamatai	20138.61	—	358483.78
Viszvaltó kölesönök	—	—	245074.27
Az 1900. évi nyeresemény mely feloszlik:	—	—	—
Osztalékra 70% á 217k.	21700.—	—	—
Tartalék alapra 20%	6300.—	—	—
Tisztelet díjakra 10%	3000.—	—	—
Jótékonyezelokra	81.06	—	31081.06
	—	—	839939.10

Gyergyó-Tölgyesen, 1900. évi december hó 31-én.

Korpos Ádám s. k., pénztárnok. **Ifj. Török Antal** s. k., vezér-igazgató. **Dobreán Demeter** s. k., könyvelő.

Ezen vagyon-mérleg, valamint nyereség-, veszteség- és forgalmi-számlákat a fő- és segéd-könyvekkel összehasonlítván, mindenkiben helyeseknek és meggyezőknek találtak.

Gyergyó-Tölgyesen, 1901. év január hó 5-én.

Török Antal s. k., elnök. **Vaicsek József** s. k., igazg. tag. **Dobreán Ágoston** s. k., igazg. tag. **Strul Mihály** s. k., igazg. tag. **Ávrám Háim** s. k., igazg. tag.

Ursiosianu János s. k., felügy. b. tag. **Csattó István** s. k., felügy. b. elnök. **Háim Simon** s. k., felügy. b. tag.

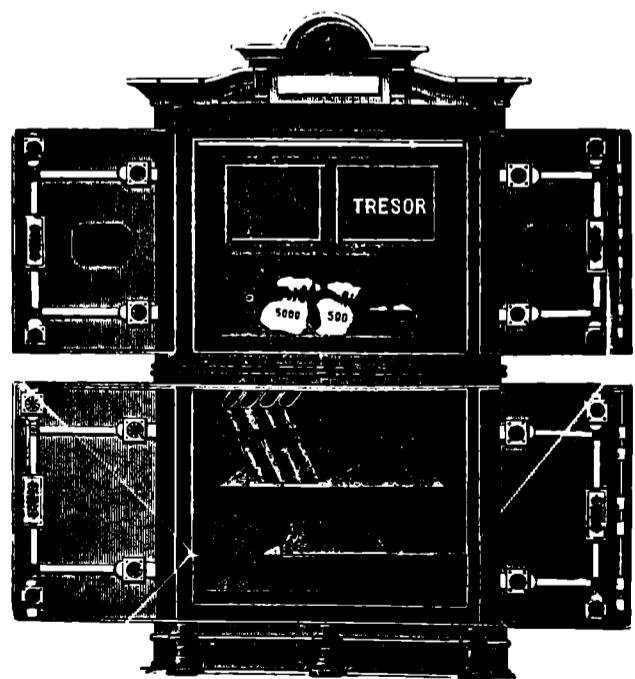
[6] 1-3

KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKERESKEDÉS.

Ajánlja elkészítés végett a következőket:

Művek, folyóiratok és falragaszok. Kitűnő fehér- és fogalmi-papírok. KÖRLEVELEK, NYUGTÁK ES ÁRJEJYZÉKEK. ÜZLETI KÖNYVEK. ÜZLETI LEVELEK. Névkarthyák. Nagy választék. Levélboríték-, esomagolópapír-, írószerek-, pecsetviasz-stíben. Eljegyzési, es üvői meghívók. Nagy raktár községi-, iskolai-, ügyvédi-, telkészi-nyomatványokban.

A „CSIKI LAPOK“ KIADÓHIVATALA.



A legjobb és szolidabb TŰZ ÉS BETÖRÉS ELLEN BIZTOS VASSZE RÉNYEK

kaphatók, melyek az Ország erdélyi részeiben egyedüli vasszekrénygyárban készültek. Továbbá vasszekrények, községek, templomok és anyakönyvvezetők számára részletfizetésre mindenféle nagyságban szállítatnak és raktáron tartatnak.

Teljes tisztelettel

[283] 7-10

MOESZ GUSZTÁV, vasszekrény gyáros **NAGY-SZEBEN.**

Csikvármegye vezérigazgató Györgyjakab Márton utóda, Csik-Szeredában.